

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 295/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti V A V invest, s. r. o., Námestie SNP 3, Banská Bystrica, zastúpenej Aequitas s. r. o., Dolná 19, Banská Bystrica, konajúcou advokátom JUDr. Ing. Milošom Novákom, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Banská Bystrica a jeho rozsudkom sp. zn. 15 C 148/2006 z 15. augusta 2013 a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 790/2013 z 26. júna 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti V A V invest, s. r. o., o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. októbra 2014 doručená sťažnosť spoločnosti V A V invest, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica a jeho rozsudkom sp. zn. 15 C 148/2006 z 15. augusta 2013 (ďalej len „okresný súd“ a „rozsudok okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 790/2013 z 26. júna 2014 (ďalej len „krajský súd“ a „rozsudok krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplynulo, že sťažovateľka sa ako žalobkyňa domáhala od žalovaného mesta Banská Bystrica (ďalej „žalovaný“) náhrady škody v sume 18 910 000 Sk/627 697,01 € s prísl. Žalobu v tomto konaní, ktoré bolo skončené napadnutými rozhodnutiami, podal ako žalobca [REDACTED] ešte 23. augusta 2006, pričom sa od žalovaného domáhal zaplatenia uvedenej sumy z titulu bezdôvodného obohatenia. Podaniu žaloby predchádzal právoplatný rozsudok okresného súdu v inej právnej veci (sp. zn. 18 C 74/92 z 23. septembra 2005), ktorým bolo určené, že žalovaný (rovnako mesto Banská Bystrica) je povinný vydať žalobcovi ([REDACTED]) v rozsudku identifikované nehnuteľnosti do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Keďže však žalovaný vložil predmetné nehnuteľnosti ako nepeňažný vklad do základného imania spoločnosti [REDACTED], ešte v roku 2000 (teda v priebehu konania o vydanie nehnuteľnosti), súdom určený záväzok vydať nehnuteľnosti nesplnil. Právny predchodca sťažovateľky tak podal žalobu o zaplatenie sumy 18 910 000 Sk/627 697,01 € s prísl. z titulu bezdôvodného obohatenia. Následne po uzavretí zmluvy o postúpení pohľadávky medzi pôvodným žalobcom a sťažovateľkou zo 16. októbra 2006 a procesnom rozhodnutí okresného súdu z 12. februára 2008 sa žalobkyňou v konaní stala sťažovateľka. Dňa 16. júna 2010 sťažovateľka v konaní prekvalifikovala uplatnený nárok na nárok z titulu zodpovednosti za škodu, ktorá vznikla v dôsledku nakladania s nehnuteľnosťami zo strany žalovaného, ktorý tieto ako časť väčšieho pozemku vložil do základného imania spoločnosti [REDACTED], v čase, keď mal vedomosť o prebiehajúcom súdnom konaní o vydanie nehnuteľností. Porušenie povinnosti sťažovateľka vyvodzovala z konania v rozpore s § 9 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov v spojení s § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

3. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 15 C 148/2006 z 3. novembra 2011 bolo konanie v časti zastavené a vo zvyšnej časti bola žaloba zamietnutá pre nesplnenie predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu. Uznesením krajského súdu sp. zn. 16 Co 44/2012 z 22. augusta 2012 bol na základe odvolania sťažovateľky tento rozsudok okresného súdu v zamietajúcom výroku zrušený s tým, že úlohou súdu prvého

stupňa bude vysporiadať sa so vznesenou námietkou premlčania a až v prípade, že túto nevyhodnotí ako dôvodnú, má zamerať svoju pozornosť na skúmanie predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu. Následne okresný súd rozsudkom napadnutým touto sťažnosťou žalobou zamietol vychádzajúc z účinne a dôvodne vznesenej námietky premlčania zo strany žalovaného. Na odvolanie sťažovateľky o veci rozhodoval krajský súd, ktorý rozsudkom napadnutým touto sťažnosťou rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Východiskom rozhodnutia odvolacieho súdu (v zhode s okresným súdom) bol záver o tom, že k udalosti, z ktorej škoda vznikla, došlo 9. februára 2000, keď bol povolený vklad vlastníckeho práva okrem iného aj k predmetným nehnuteľnostiam, a to na základe vyhlásenia žalovaného mesta Banská Bystrica. Objektívna premlčacia doba tak uplynula 9. februára 2003, a keďže žaloba bola podaná na súde až 23. augusta 2006, nárok sťažovateľky bol z dôvodu premlčania zamietnutý.

4. Sťažovateľka v sťažnosti predkladá ústavnému súdu rozsiahlu polemiku s právnymi závermi všeobecných súdov, odvoláva sa na všeobecné závery ústavného súdu v iných veciach, poukazuje na predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu aj na konkrétne rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky. V týchto súvislostiach sťažovateľka v podstatnom uviedla:

„Súdy podľa názoru sťažovateľa nesprávne konštatovali, že pokiaľ bol návrh na príslušný súd podaný dňa 23.08.2006 bol podaný po uplynutí premlčacej doby. Súdy neprihliadli na tvrdenie sťažovateľa, že škoda vznikla až v roku 2005, právoplatnosťou rozsudku sp. zn. 18C 74/92, ktorým súd zaviazal žalovaného, aby žalobcovi vydal nehnuteľnosti, t.j. až 14.10.2005, a vtedy začala plynúť aj subjektívna dvojročná premlčacia doba, pretože týmto okamihom sa sťažovateľ dozvedel o škode a o tom kto za ňu zodpovedá. Týmto istým dňom, t.j. 14.10.2005 začala rovnako plynúť i objektívna trojročná premlčacia doba, pretože okamih začatia plynutia premlčacej doby nemožno stotožňovať výlučne s udalosťou, v dôsledku ktorej škoda vznikla, ale i so vznikom škody samotnej. Až okamihom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia 18C/74/1992-243 mal sťažovateľ istotu, že škoda vznikla, a až na základe tohto rozhodnutia bol sťažovateľ schopný vyčíslieť výšku škody tak, aby ju mohol objektívne vyjadriť v peniazoch a uplatniť ju na súde. Je nepochybné, že škoda

vznikla v príčinnej súvislosti s porušením povinnosti odporcu konať tak, aby mohol nehnuteľnosti vydať, pričom túto svoju povinnosť odporca porušil už 09.02.2000, ale škoda ako taká vznikla sťažovateľovi v dôsledku predchádzajúceho protiprávneho konania odporcu až 14.10.2005, nakoľko do tohto času nebolo právo sťažovateľa judikované. Súdne konanie č. k. 18C/74/1992 sa mohlo skončiť aj tak, že odporcovi by súd povinnosť nehnuteľnosti vydať neuložil, alebo by mu uložil povinnosť vydať sťažovateľovi len časť z nehnuteľností. Je preto vylúčené, aby sťažovateľovi pred rozhodnutím vo veci 18C/74/1992 škoda vznikla alebo aby poznal rozsah odporcom spôsobenej škody a bol objektívne schopný vyčíslieť výšku spôsobenej škody...

V čase, kedy si právny predchodca sťažovateľa mal podľa názoru súdu najneskôr uplatniť nárok na náhradu škody, t.j. dňa 09.02.2002 nebolo ešte vlastnícke právo právneho predchodcu sťažovateľa judikované, a teda ešte nemohol mať vedomosť o tom, či mu škoda vôbec vznikla, ani o výške škody, nakoľko až do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci vedenej pod sp. zn. 18C/74/1992 prichádzala do úvahy aj možnosť, že by mu škoda nevznikla alebo by mu vznikla v nižšej výške, pokiaľ by mu vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nebolo priznané, respektíve by mu nebolo vlastnícke právo k nehnuteľnostiam priznané v celom rozsahu. Pokiaľ by sme sa stotožnili s takýmto odôvodnením súdov vo vzťahu k začiatku plynutia premlčacej doby, znamenalo by to, že právo, ktoré bolo ešte len judikované v roku 2005, sa premlčalo už v roku 2002, teda ešte skôr, ako žalobcovi vzniklo, čo je neprípustné...

Konanie okresného súdu a konanie krajského súdu vykazuje znaky svojvoľnosti, keď príslušné nižšie súdy v rozpore s právnou vedou a judikatúrou prijali neudržateľný záver, že právo, ktoré bolo ešte len judikované v roku 2005, sa premlčalo už v roku 2002, v dôsledku čoho sa sťažovateľ bez vlastného zavinenia dostal do situácie, kedy mu napriek právoplatnému súdnemu rozhodnutiu neboli vydané pozemky v jeho vlastníctve, a súčasne nemá nárok ani na náhradu škody, ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia právnej povinnosti odporcom. Uvedeným konaním sa súdy natoľko odchýlili od ustanovení zákona týkajúcich sa premlčania, že bol zásadne popretý ich účel a význam...

Súčasne sťažovateľ opakovane alternoval svoju právnu argumentáciu vo vzťahu k uplatnenému nároku v tom smere, že v prípade, ak by súd považoval nárok na náhradu

škody za premlčaný, potom ho žalobca uplatňuje voči žalovanému ako nárok z nesplneného právoplatného súdneho rozhodnutia sp. zn. 18C/74/1992, keďže v prípade tohto nároku k premlčaniu dôjsť nemohlo. Súd uvedenú argumentáciu odmietol s poukazom na skutočnosť, že po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia sp. zn. 18C/74/1992 nedošlo ku konaniu respektíve nekonaniu odporcu, v dôsledku ktorého by nebolo možné nehnuteľnosť vydať. Uvedené tvrdenie krajského súdu považujeme za nesprávne, keďže z rozhodnutia sp. zn. 18C/74/1992 nevyplýva povinnosť nekonať takým spôsobom, v dôsledku ktorého by nebolo možné nehnuteľnosti vydať, ale vyplýva z neho povinnosť aktívneho konania takým spôsobom, aby nehnuteľnosti boli sťažovateľovi vydané. Skutočnosť, že odporca po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia nekonal takým spôsobom, aby nebolo možné nehnuteľnosti vydať, nezabavuje odporcu povinnosti konať tak, aby nehnuteľnosti boli vydané sťažovateľovi, ani zodpovednosti za škodu spôsobenú porušením tejto povinnosti...“

5. V petite sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyslovil, že jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy bolo porušené postupom okresného súdu a krajského súdu v predmetných konaniach. Zároveň žiada, aby ústavný súd zrušil rozsudok okresného súdu aj rozsudok krajského súdu a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Požaduje taktiež priznanie náhrady trov konania v sume 2 011,50 €.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Z ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmito právami a slobodami vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv

a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. V čl. 127 ods. 1 ústavy už spomenutý princíp subsidiarity znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľky a vecne sa zaoberať jej sťažnosťou iba vtedy, ak sa nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu postupom a rozsudkom okresného súdu

10. V zmysle uvedeného princípu subsidiarity nemal ústavný súd právomoc preskúmať konanie a rozsudok okresného súdu, pretože právomoc rozhodnúť o ochrane práv sťažovateľky, ktoré ním mohli byť porušené, mal v rámci riadneho inštančného postupu krajský súd na základe ňou podaného odvolania. Preto bola sťažnosť v tejto časti odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu postupom a rozsudkom krajského súdu

11. V tejto časti sťažnosti sa ústavný súd zaoberal bližšie otázkou, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 426/08).

12. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Predovšetkým ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

13. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

14. Podstatná námietka sťažovateľky spočíva v tvrdenom zásahu krajského súdu do jej základného práva na súdnu ochranu, ktorého sa mal dopustiť tým, že ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní interpretoval ústavne nekonformným spôsobom, ktorým zároveň poprel ich účel a význam.

15. Vychádzajúc z mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov sa ústavný súd oboznámil s tou časťou odôvodnenia rozsudku krajského súdu, ktorá bola pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti podstatná. Krajský súd najskôr poukázal na dôvody rozsudku okresného súdu, odôvodnenie odvolania sťažovateľky, aby následne v rozhodujúcej časti odôvodnenia uviedol:

«Okresný súd za počiatok plynutia objektívnej premlčacej doby považoval deň 09. 02. 2000, kedy bol povolený vklad vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností na základe „Vyhlásenia vkladateľa - Mesta Banská Bystrica - okrem iných aj k parcele č. ■■■■■, do ktorej boli včlenené aj parcely č. ■■■■■ a č. ■■■■■ pod č. ■■■■■ a teda deň 09. 02. 2000 považoval za udalosť, v ktorej škoda vznikla a objektívna premlčacia doba tak podľa neho uplynula dňom 09. 02. 2003.

S vyššie uvedeným právnym záverom okresného súdu sa odvolací súd stotožňuje. Je zrejmé, že práve týmto dňom došlo k udalosti, na základe ktorej vznikla právnemu predchodcovi, resp. navrhovateľovi škoda (ujma) spočívajúca v strate vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, hodnoty ktorých sa od odporcu domáha ako náhrady škody. Práve

na základe straty vlastníckeho práva k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam sa navrhovateľ, resp. jeho právny predchodca domáhal svojim návrhom najprv nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré by malo spočívať práve v protihodnote za vyššie uvedené nehnuteľnosti, resp. zodpovedať ich hodnote, o ktorú navrhovateľ (právny predchodca navrhovateľa) prišiel, a naopak odporca sa o ne obohatil, resp. sa následne domáhal náhrady škody, ktorá mala spočívať na rovnakých skutkových základoch, teda, že na strane navrhovateľa, resp. jeho právneho predchodcu došlo k strate vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré mal odporca práv. predchodcovi navrhovateľa vydať ako povinná osoba v zmysle zák. č. 87/1991 Zb.. Keďže navrhovateľ, resp. právny predchodca sa nemôže domôcť faktického vydania týchto nehnuteľností, ktorých vlastníkom odporca nie je, domáha sa náhrady škody spočívajúcej práve v hodnote týchto nehnuteľností, ktoré mu mali byť vydané na základe reštitučného zákona...

Ak aj navrhovateľ alternoval svoju právnu argumentáciu vo vzťahu k uplatnenému nároku v tom smere, že v prípade, ak by súd považoval nárok na náhradu škody za premlčaný, potom ho navrhovateľ uplatňuje voči odporcovi ako nárok z nesplneného právoplatného súdneho rozhodnutia a odôvodňuje ho rovnakými okolnosťami ako nárok na náhradu škody, je zrejmé, že v tomto rozsahu nedošlo k návrhu navrhovateľa na zmenu samotného návrhu a okresný súd práve na základe toho, že posudzoval nárok navrhovateľa na základe rovnakých okolností, na ktoré navrhovateľ počas konania v písomných podaniach, ako aj ústnych podaniach poukazoval, rozhodol vecne správne, ak nárok posudzoval ako nárok na náhradu škody. Zmena právnej kvalifikácie nároku uplatneného navrhovateľom v návrhu nie je zmenou návrhu v zmysle § 95 ods. 1 O. s. p.. Námietačka navrhovateľa, že v tomto rozsahu je rozhodnutie nepreskúmateľné preto neobstojí...

K plynutiu, resp. začiatku plynutia objektívnej premlčacej lehoty, odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia v tomto rozsahu uvádza nasledovné:

Pojem udalosti, z ktorej škoda vznikla v zmysle ust. § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka zahŕňa nielen protiprávny úkon, či právne kvalifikovanú udalosť, ktoré viedli ku vzniku škody (prevod vlastníckeho práva), ale i vznik škody samotnej, v danom prípade, teda škody spočívajúcej v hodnote, ktorá zodpovedá nehnuteľnostiam, k prevodu ktorých došlo vkladom vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností na základe „Vyhlásenia

vkladateľa -Mesta Banská Bystrica“ - okrem iných aj sporných parciel pod č. V 117/2000 dňa 09. 02. 2000. Okresný súd preto v žiadnom prípade nestotožnil udalosť, z ktorej škoda vznikla len s protiprávnym úkonom, či udalosťou vyvolávajúcou škodu (protiprávny stav), ale aj so vznikom škody samotnej, ak povolením vkladu došlo k ujme na strane navrhovateľa, resp. jeho právneho predchodcu spočívajúcej v prevode nehnuteľností na tretiu osobu. Škodou treba rozumieť majetkovú ujmu, ktorá spočíva v zmenšení majetku poškodeného, spočívajúceho práve v strate nehnuteľností prevodom na iné osoby. Navyiac, právny predchodca navrhovateľa bol účastníkom konania o vydanie týchto nehnuteľností na okresnom súde č. k. 18C/74/1992, ktoré bolo vedené na jeho návrh zo dňa 25.03.1992, a z obsahu tohto konania mal vedomosť, že sporné nehnuteľnosti už počas konania neboli vo vlastníctve odporcu, najneskôr aj na základe podania odporcu zo dňa 07.11.2001. Odvolací súd sa preto nestotožňuje s výkladom pojmu udalosti s navrhovateľom v odvolaní, ak poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33 Odo 477/2001, resp. 25 Cdo 325/2002. V žiadnom prípade neobstojí námietka odvolateľa, že objektívna premlčacia doba začala plynúť až okamihom právoplatného uloženia povinnosti žalovanému vydať žalobcovi nehnuteľnosti, a to rozsudkom okresného súdu č. k. 18C/74/1992, pretože už v tom čase odporca nebol vlastníkom týchto nehnuteľností, ak k prevodu došlo ešte v roku 2000. Ku škodnej udalosti, resp. k udalosti, z ktorej škoda vznikla, došlo preto práve prevodom nehnuteľností z odporcu na tretiu osobu, a nie až uložením povinnosti odporcovi tieto nehnuteľnosti vydať právoplatným rozsudkom, ak už v čase vedenia konania o vydanie nehnuteľností (18C/74/1992) odporca ich vlastníkom nebol. Ako je uvedené vyššie začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty je teda daný nezávisle od subjektívnej okolnosti, teda, či oprávnený vedel alebo nevedel o svojom práve, na plynutie objektívnej premlčacej doby podľa § 106 ods. 2 OZ nemá vplyv subjektívna premlčacia doba podľa § 106 ods. 1 OZ.

Keďže objektívnu premlčaciu dobu nemožno prekročiť, hoci by boli ešte podmienky pre plynutie subjektívnej premlčacej doby, a odvolací súd sa s tým, že objektívna premlčacia doba uplynula dňom 09. 02. 2003 stotožnil, je nepochybné, že ak bola žaloba na okresný súd podaná dňom 23. 08. 2006, nárok navrhovateľa je potrebné považovať za premlčaný a prvostupňovému súdu neostávalo iné, ako nárok navrhovateľa zamietnuť...

Ani námietka navrhovateľa, že k porušeniu povinnosti zo strany odporcu došlo tým, že si nesplnil povinnosť uloženú mu právoplatným rozsudkom okresného súdu č. k. 18 C/74/1992 nie je dôvodná, nakoľko k porušeniu jeho povinnosti došlo tým, že ako osoba povinná v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. umožnil prevod týchto nehnuteľností do vlastníctva tretej osoby (ako nepeňažný vklad) a na túto okolnosť sám navrhovateľ v priebehu konania poukazoval. Zo strany odporcu nemohlo dôjsť k porušeniu jeho povinnosti až tým, že nedošlo k vydaniu nehnuteľnosti na základe právoplatného rozhodnutia okresného súdu č. k. 18C/74/1992, nakoľko už v tom čase nebol vlastníkom týchto nehnuteľností a v čase, kedy mu bola táto povinnosť právoplatným rozhodnutím uložená, nedošlo ku konaniu odporcu, (resp. nekonaniu), v dôsledku ktorého by nebolo možné nehnuteľnosti vydať. Nie je preto správny právny záver navrhovateľa uvedený v odvolaní, že nárok navrhovateľa sa ustálil až okamihom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku okresného súdu č. k. 18C/74/1992, ak už v priebehu konania, ako aj pred ním bolo zrejmé, že nehnuteľnosti, hodnoty ktorých sa navrhovateľ týmto návrhom domáha, prestali byť vlastníctvom odporcu ešte v roku 2000...

K ďalšej námietke navrhovateľa spočívajúcej v tom, že uplatnenie námietky premlčania navrhovateľom je v rozpore s dobrými mravmi, odvolací súd uvádza, že sa stotožňuje s právnou argumentáciou prvostupňového súdu, ktorý poukázal na to, že aplikácia ust. § 3 OZ prichádza do úvahy pri vznesenej námietke premlčania len vo výnimočných prípadoch a to najmä v priamom úmysle poškodiť druhého účastníka. Navrhovateľ, ale ani jeho právny predchodca žiadnym spôsobom nepreukázali, že by odporca konal priamo v úmysle poškodiť navrhovateľa, či jeho právneho predchodcu a uvedené nevyplýva ani z predchádzajúcich konaní, ktoré boli vedené na okresnom súde. Účelom právnej úpravy inštitútu premlčania v občianskoprávných vzťahoch je, aby oprávnený subjekt pod hrozbou sankcie premlčania uplatnil (vykonal) svoje právo v stanovenej premlčacej dobe - teda včas. Účinné vznesenie námietky premlčania práva znamená, že súd oprávnenej osobe nemôže premlčané právo priznať, keďže vznesením námietky premlčania zaniká nárok na autoritatívnu vynútitelnosť uplatneného práva. Tento inštitút poskytuje východisko, ako predísť, resp. riešiť situácie, kedy až po dlhej dobe dochádza k uplatneniu majetkového práva zo strany veriteľa a tak sa vnáša do záväzkových

právných vzťahov účastníkov právna neistota. V inštitúte premlčania sa premieta pravidlo vigilantibus iura scripta sunt (že zákony sú písané pre bdelych, teda pre tých, ktorí o svoje práva dbajú, alebo inak povedané, že právo patrí bdelym...»

16. Ústavný súd sa takto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zaoberal tým, či rozsudok krajského súdu je ústavne udržateľný, t. j. či nevykazuje znaky svojvôle, arbitrárnosti, či je náležité odôvodnený a či výklad práva všeobecným súdom nie je taký, že popiera účel a zmysel príslušných zákonných noriem (m. m. I. ÚS 23/2010). Svojvôľa všeobecného súdu, by totiž za určitých okolností mohla viesť aj k zásahu do základného práva na súdnu ochranu, v prípade sťažovateľky však takýto záver zistený nebol.

17. Z odôvodnenia sťažnosťou napadnutého rozsudku krajského súdu podľa názoru ústavného súdu jasne a zrozumiteľne vyplývajú dôvody, pre ktoré potvrdil rozsudok okresného súdu. Ako je z uvedeného zrejmé, v odôvodnení napadnutého rozsudku dal krajský súd sťažovateľke podrobnú, jasnú, zrozumiteľnú a zároveň ústavne akceptovateľnú odpoveď na to, akým právnym titulom bol kvalifikovaný jej žalobou uplatnený nárok, kedy začala a skončila premlčacia doba a prečo jej plynutie bolo posudzované práve spôsobom uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku. Krajský súd sa pritom neobmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov rozsudku okresného súdu (§ 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), ale primerane reagoval aj na odvolacie námietky sťažovateľky a svoj rozsudok zákonným spôsobom (§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) odôvodnil.

18. V okolnostiach prípadu preto ústavný súd považuje postup krajského súdu za ústavne akceptovateľný a primerane argumentačne zdôvodnený. Napadnutý rozsudok preto nemožno považovať ani za svojvoľný či arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08). V rozsudku krajského súdu teda ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim

korekciu zo strany ústavného súdu. Pokiaľ teda ide o namietaný zásah do základného práva na súdnu ochranu, ústavný súd uzatvára, že rozsudok krajského súdu je vnútorne logický, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie rozsudku, nie je arbitrárny a zrozumiteľným spôsobom dáva odpoveď na otázku, prečo krajský súd rozsudok okresného súdu vo veci samej ako vecne správny potvrdil. Inak povedané, v sťažnosti absentuje ústavno-právny rozmer. V súvislosti s prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti konaniu a rozsudku krajského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Nezistil totiž možnosť porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu, ktorej reálnosť by mohol bližšie posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

19. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky (návrh na zrušenie rozsudku okresného súdu a rozsudku krajského súdu, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2015